

23.09.2024

Asia/10

§ 581

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin suojeluesityksestä (Nordenskiöldinkatu 12)

HEL 2024-007003 T 10 03 10

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraavan lausunnon Docomomo Suomi Finland ry:n tekemästä suojeluesityksestä otsikkoasiassa:

Rakennus sijaitsee osoitteessa Nordenskiöldinkatu 12 tontilla, joka rajautuu Messeniuksenkatuun, Minna Canthin katuun ja Nordenskiöldinkatuun. Rakennus sijaitsee Kirjailijanpuiston itäpäädyssä, Lastenlinna vastinparinaan puistoakselin toisessa päädyssä.

Helsingin yleiskaavassa tontti kuuluu Kantakaupungin C2-alueeseen, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Osana Taka-Töölön kerrostaloalueen RKY-aluetta sitä koskevat myös yleiskaavan teemakartan Kulttuuriympäristöt ja pääkartan merkinnät, jotka osoittavat valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristökohteet. Tontin eteläosaa sivuaa raideliikenteen runkoyhteysvaraus, joka voidaan toteuttaa metro- tai pikaraitiotieyhteytenä. Varauksen sijainti on ohjeelli-

nen. Helsingin maanalaisessa yleiskaavassa tontti kuuluu keskustan maanalaiseen kehittämiskohdealueeseen ja sitä sivuaa merkintä "Ohjeelliset suunnitellut liikennetunnelit".

Voimassa oleva asemakaava numero 7995 on vahvistettu vuonna 1982. Kortteli kuuluu asemakaavassa hallinto- ja viristorakennusten korttelialueeseen. Asemakaava on niin kutsuttu kaksitasoinen asemakaava, joka sallii muun muassa rakennusalaista, rakennusoikeudesta, enimmäiskorkeuksista ja autopaikkojen vähimmäismäärästä poikkeamisen olemassa olevassa rakennuksessa silloin, kun ennen 11.10.1961 rakennusluvan saanutta rakennusta korjataan uudisrakentamiseen verrattavalla tavalla.

Rakennusta ei ole suojeltu nykyisessä asemakaavassa. Alueella on viireillä kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamistyö, jonka tavoitteena on päivittää ja yhdenmukaistaa osin vanhentuneet asemakaavat. Asemakaavatyön keskeisimpänä tavoitteena on turvata sekä kaupunkikuvallisten kokonaisuuksien että yksittäisten kohteiden tärkeiden arvojen säilyminen ja samalla varmistaa yleiskaavan mukainen kehitys. Rakennussuojeluesitys on viireillä olevan asemakaavojen ajantasaistamishankkeen tavoitteiden mukainen, eikä siten haittaa kaavoitusta.

Kansaneläkelaitoksen toimitalo kuuluu Unescon maailmanperinnön kansalliseen aieluetteluun osana Aallon arkkitehtuuria edustavien 13 kohteen sarjaa, josta on tarkoitus tehdä esitys sen sisällyttämiseksi maailmanperintökohteiden luetteluun.

Kaupunginhallitus katsoo, että Kelan pääkonttorin rakennussuojelu lain nojalla turvaa rakennuksen kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset arvot. Samalla kaupunginhallitus pyytää, että valmistelutyössä ja suojelupäätöksessä huomioidaan 1.1.2025 voimaan tuleva rakentamislaki ja sen vaikutukset mm. korjaus- ja muutostöiden luvanvaraisuuteen ja suunnittelutehtävien vaativuuteen. Rakentamislaki muuttaa mm. lupakynnystä nykyiseen maankäyttö- ja rakennuslakiin verrattuna. Jatkossa rakentamislupa tarvitaan aina, kun korjataan tai muutetaan kaavan tai lain nojalla suojeltua taikka historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokasta rakennusta tavalla, jolla on merkittävää vaikutusta rakennuksen suojeltavalle tai rakennustaiteelliselle arvolle (RL 42 §). Rakennuslupien kannalta on tärkeää, että suojelumääräykset ovat konkreettisia ja täsmällisiä. On tärkeää varmistaa Museoviraston kuuleminen kaikissa muutostöissä. Erityisesti sisätiloihin kohdistuvien suojelumääräysten tarkkuudessa tulee huomioida, että rakennuksen on tulevaisuudessakin mahdollista palvella toimivana toimistotalona. Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin yksi arvoista on, että se on säilynyt alkuperäisessä käytössä.

Kaupunginhallitus puoltaa Docomomo Suomi Finland ry:n rakennus-suojeluesitystä ja Museoviraston esitystä suojelun kohdentamiseksi.

Esittelijän perustelut

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on pyytänyt kaupungin lausuntoa Docomomo Suomi Finland ry:n tekemän suojeluesityksen johdosta 30.9.2024 mennessä. Asiassa on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on saadun lausunnon mukainen. Kaupunginmuseolta ei ole pyydetty lausuntoa, sillä Museoviraston ja alueellisten vastuumuseoiden välisen työnjaon mukaisesti Museovirasto valvoo valtion omistamien rakennusten suojelua sekä niiden korjauksia.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 14.5.2024
- 2 Suojeluesitys 25.9.2020, Docomomo Suomi Finland ry
- 3 Lausuntopyyntö 14.5.2024, liite, lausunto 14.5.2024, museovirasto
- 4 Lausuntopyyntö 14.5.2024, liite, lausunto 9.10.2020, Alvar Aalto -säätio

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökes-
kus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginmuseo

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 14.8.2024

HEL 2024-007003 T 10 03 10

Kaupunkiympäristön toimiala antaa lausunnon kaupunginhallitukselle ELY-keskuksen pyynnöstä koskien Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin rakennussuojeluesityksestä.

Suomen Docomomo Suomi Finland ry on tehnyt Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin suojeluesityksen rakennusperintölailla 25.9.2020. Uudelleen ELY-keskus pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa 30.9.2024 mennessä. Museovirasto on antanut erityisistunnossa 14.5.2024 ja Alvar Aalto-säätiö 9.10.2020 lausuntonsa Docomomon suojeluesitykseen.

Kaupunginympäristön toimiala puoltaa Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin suojelemista rakennusperinnön suojelemista annetuin lain (498/2010) nojalla.

Rakennus ja tontti sijaitsee osoitteessa Nordenskiöldinkatu 12. Tontti rajautuu Messeniuksenkatuun, Minna Canthin katuun ja Nordenskiöldinkatuun ja sijaitsee Kirjailijanpuiston itäpäädyssä, vastinparinaan Lastenlinna puistoakselin toisessa päässä. Alvar Aalto on suunnitellut Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin (1956) ja se on edelleen alkuperäisessä käytössään. Rakennus on säilynyt hyvin myös sisätiloiltaan.

Helsingin yleiskaavassa 2016 tontti kuuluu Kantakaupungin C2-alueeseen, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Osana Taka-Töölön kerrostaloalueen RKY-aluetta sitä koskevat myös yleiskaavan teemakartan Kulttuuriympäristöt ja pääkartan merkinnät, jotka osoittavat valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristökohdet. Tontin kaakkoisreuna rajautuu pääkatuun Nordenskiöldinkatuun. Tontin eteläosaa sivuaa raideliikenteen runkoyhteysvaraus, joka voidaan toteuttaa metro- tai pikaraitiotieyhteytenä. Varauksen sijainti on ohjeellinen. Helsingin maanalaisessa yleiskaavassa nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) tontti kuuluu keskustan maanalaisen kehittämissuunnitelmaan ja sitä sivuaa merkintä ”Ohjeelliset suunnitellut liikennetunnelit”.

Voimassa oleva asemakaava nro 7995 on vahvistettu vuonna 1982. Kortteli kuuluu asemakaavassa hallinto- ja virastorakennusten korttelialueeseen. Rakennuksella on rakennusala, rakennusoikeus, kerroskor-

keus ja julkisivun ja vesikaton leikkauskohdan enimmäiskorkeus. Osa ulkotilasta ja sisäpihasta on osoitettu istutettavaksi alueeksi. Tontille on sijoitettava omaan käyttöön tulevia autopaikkoja vähintään 1 autopaikka 500 m² kohti ja enintään 1 autopaikka 300 m² kohti. Lisäksi asemakaava on niin kutsuttu kaksitasoinen asemakaava, joka sallii muun muassa rakennusalasta, rakennusoikeudesta, enimmäiskorkeuksista, autopaikkojen vähimmäismäärästä poikkeamisen olemassa olevassa rakennuksessa silloin, kun ennen 11.10.1961 rakennusluvan saanutta rakennusta korjataan uudisrakentamiseen verrattavalla tavalla.

Rakennusta ei ole suojeltu nykyisessä asemakaavassa. Alueella on viireillä kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamistyö, jonka tavoitteena on päivittää ja yhdenmukaistaa osin vanhentuneet asemakaavat. Asemakaavatyön keskeisimpinä tavoitteina on turvata sekä kaupunkikuvallisten kokonaisuuksien että yksittäisten kohteiden tärkeiden arvojen säilyminen ja samalla varmistaa yleiskaavan mukainen kehitys. Rakennussuojeluesitys on viireillä olevan kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamishankkeen tavoitteiden mukaista eikä siten haittaa kaavoitusta.

Kaupunkiympäristön toimiala katsoo, että Docomomo Suomi Finland ry:n suojeluesityksessään ja Museovirasto suojelulausunnossaan ovat esittäneet kattavat perustelut rakennuksen suojelemiseksi rakennusperintölain nojalla. Rakennussuojelu lain nojalla turvaa kohteen kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset arvot.

Kansaneläkelaitoksen pääkonttorin rakennuksella on rakennusperintölain (489/2010) 2 §:n mukaista valtakunnallista merkitystä sekä keskeisiä sisätiloja ja kiinteää sisustusta, joiden yksityiskohtien säilymistä ei voida riittävällä tavalla varmistaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella asemakaavan suojelumerkinnällä.

Museoviraston ehdotuksessa suojelun kohdentamisesta ja määräyksistä on selkeästi ja perustellen eritelty rakennuksen korttelirajojen mukainen lähiympäristö, ulkoasu, rakennusrunko, keskeiset sisätilat ja tilakokonaisuudet ja niiden kiinteät ja irtaimet sisustukset ja ominaispiirteet. Lisäksi rakennuksessa on mahdollistettu myös mahdollisesti tulevaisuudessa kohdistuvat muutokset rakennuksen arkkitehtuuriin ja muihin ominaispiirteisiin soveltuvalla tavalla.

Kaupunkiympäristön toimiala pyytää, että valmistelutyössä ja suojelupäätöksessä huomioidaan 1.1.2025 voimaan tuleva rakentamislaki ja sen vaikutukset mm. korjaus- ja muutostöiden luvanvaraisuuteen ja suunnittelutehtävien vaativuuteen. Rakentamislaki muuttaa mm. lupakynnystä nykyiseen maankäyttö ja rakennuslakiin verrattuna. Jatkossa rakentamislupa tarvitaan aina, kun korjataan tai muutetaan kaavan tai

lain nojalla suojeltua taikka historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokasta rakennusta tavalla, jolla on merkittävää vaikutusta rakennuksen suojeltavalle tai rakennustaiteelliselle arvolle (RL 42 §). Rakennuslupien kannalta on tärkeää, että suojelumääräykset ovat konkreettisia ja täsmällisiä. Suojelumääräysten tarkkuus tulee harkita tarkkaan, jottei jouduta tilanteeseen, jossa suojelupäätöksessä erikseen mainitun pienen yksityiskohdan muuttaminen johda rakentamislupamenettelyyn, jonka todellinen hyöty jää olemattomaksi. Tärkeää on varmistaa museoviraston kuuleminen kaikissa muutostöissä. Erityisesti sisätiloihin kohdistuvien suojelumääräysten tarkkuudessa tulee huomioida se, että rakennuksen on tulevaisuudessa mahdollista palvella toimivana toimistotalona. Rakennuksen yksi arvoista on nimenomaan se, että se on säilynyt alkuperäisessä käytössä.

Kansaneläkelaitoksen toimitalo kuuluu Unescon maailmanperinnön kansalliseen aieluetteloon osana Aallon arkkitehtuuria edustavien 13 kohteen sarjaa, josta on tarkoitus tehdä esitys sen sisällyttämiseksi maailmanperintökohteiden luetteloon. Kaupunkiympäristön toimiala korostaa hyvän yhteistyön ja ennakoivan keskustelun merkitystä liittyen sekä rakennuksen ja sen lähiympäristön suojeluun, että maailmanperintöesityksen valmisteluun.

Edellä esitetyin perusteluin kaupunkiympäristön toimiala puoltaa Docomomon rakennussuojeluesitystä sekä Museoviraston esitystä suojelun kohdentamiseksi.

Lisätiedot

Thuy Pham-Linko, suunnittelija, puhelin: 09 310 37218
thuy.pham-linko(a)hel.fi
Jani Jansson, arkkitehti, puhelin: 09 310 52316
jani.jansson(a)hel.fi